

Tasa-arvo ei ole valmis

Nuorten kannanotto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Nuorten Agenda 2030 -ryhmä järjesti eduskunnassa 22. huhtikuuta 2025 sukupuolten välistä tasa-arvoa käsittelevän keskustelutilaisuuden. Keskustelussa keskityttiin nuorten esiin nostamiin aiheisiin, joita olivat erityisesti **työelämän epätasa-arvo, naisiin kohdistuva verkkoväkivalta** sekä **miesten syrjäytymisriski**. Teemat kulminoituivat tasa-arvon keskeneräisyyteen Suomessa. Tämä kannanotto on laadittu keskustelun pohjalta.

Keskusteluun osallistuivat kansanedustajat Eva Biaudet (r.), Inka Hopsu (vihr.), Mikko Lundén (ps.), Mikko Polvinen (ps.) ja Tere Sammallahti (kok.). Nuorisoadustajina mukana olivat Jayla Tammiharju (Nuorten Agenda 2030 -ryhmä), Vida Amoah (Nuorisovaltuustojen liitto), Arttu Paavola (yliopisto-opiskelija), Ella Cancara (Generation Equality -nuortenryhmä). Keskustelussa sovellettiin erätauko-menetelmää, joka mahdollisti rakentavan keskustelun eri taustoista tulevien edustajien kesken.

Työelämän epätasa-arvo

Suomessa vallitsee edelleen merkittäviä eroja miesten ja naisten kokonaisansioissa¹. Lisäksi naiset etenevät miehiä harvemmin pörssiyritysten johtotehtäviin², vaikka he keskimäärin kouluttautuvat pidemmälle³. Muun muassa näiden epätasa-arvoisten rakenteiden taustalla vaikuttavat sukupuolittavat normit ja roolimallit, jotka ohjaavat jo varhain nuorten naisten ja miesten uria sekä kouluttautumismallia. Naisia ei kannusteta hyväpalkkaisimmille teknis-taloudellisille aloille, kun taas miehet eivät pidä hoiva- ja kasvatusaloja sosiaalisesti houkuttelevina uravaihtoehtoina. Perinteisesti naisvaltaisten alojen palkkataso on miesvaltaisia matalampi, mikä syventää sukupuolten välistä epätasa-arvoa ja vahvistaa eri alojen välistä segregatiota; pojat painottavat uravalinnoissaan tyttöjä enemmän palkkaa ja etenemismahdollisuuksia. On tärkeää huomata, että sukupuolten välinen palkkaero ei selity pelkästään naisten ja miesten

¹ Mira Kajantie. 2020. Omaisuustulot kasvattavat sukupuolten välistä tuloeroa – ja tuovat etenkin miehille taloudellista turvaa myös eläkkeellä. Tilastokeskus. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2020/omaisuustulot-kasvattavat-sukupuolten-valista-tuloero-a-ja-tuovat-etenkin-miehille-taloudellista-turvaa-myo-elakkeella>

² Emilia Kullas. 2024. Naisjohtajien osuus Suomessa kasvoi – toimitusjohtajaksi yltää vain harva. Elinkeinoelämän valtuuskunta. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://www.eva.fi/blog/2024/10/22/naisjohtajien-osuus-suomessa-kasvoi-toimitusjohtajaksi-yltaa-vain-harva/>

³ Tilastokeskus. 2024. Naiset miehiä koulutetumpia 2023. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://stat.fi/julkaisu/cln4fmpj32f6s0avxcbp66z1r>

suosimilla alavalinnoilla. Myös samalla tutkinnolla palkkaerot voivat olla merkittäviä⁴, mikä osoittaa ongelman olevan yksilöllisten valintojen lisäksi rakenteellinen.

Naisten asemaa työelämässä voidaan parantaa perhe-elämän hoivavastuun tasaisemmalla jakamisella. Naisille kasaantuva näkymätön työ rasittaa ja vähentää heidän käytettävissä olevia resurssejaan työelämässä. Vastuun epätasainen jakautuminen perustuu yhteiskunnan sukupuolittuneisiin roolituksiin, jossa naisten odotetaan ottavan vastuuta perheen ja kodin ylläpidosta, kun taas miehille kasaantuu taloudellinen vastuu. Nuorten Agenda 2030 -ryhmä peräänkuuluttaakin palkkatasa-arvon ja -avoimuuden edistämistä, työelämän segregaaation purkamista sekä toimia, jotka lisäävät naisten ja miesten yhdenvertaisia mahdollisuuksia palkkaan ja uralla etenemiseen. Tasa-arvoisempi työelämä ja moninaisemmat työyhteisöt mahdollistaavat innovatiivisemmän ja tuottavamman elinkeinoelämän Suomeen.

Naisiin kohdistuva verkkoväkivalta

Verkossa tapahtuva väkivalta koskettaa erityisesti tyttöjä ja naisia⁵. Se seuraa kaikkialle, on usein seksuaalissävytteistä⁶ sekä vaikuttaa kokonaisvaltaisesti uhrin elämään. Verkkoväkivalta on jatkumoa suomalaisen yhteiskunnan väkivaltaisuudelle. Se heikentää naisten hyvinvointia ja vaikuttaa kielteisesti muun muassa jaksamiseen ja minäpystyvyyteen – siten myös mahdollisuuksiin työelämässä. Verkkoväkivalta kohdistuu yhä nuorempiin tyttöihin erityisesti anonyymien keskustelupalstojen, kuten Jodelin, kautta, joissa väkivaltaan on vaikeaa tai jopa mahdotonta puuttua. Usein uhrin odotetaan suojaavan itseään esimerkiksi estämällä häiritsijät. Tämä siirtää vastuun väkivallan tekijältä uhrin harteille.

Päätäjillä on velvollisuus etsiä lainsäädännöllisiä keinoja puuttua verkkoväkivallan rakenteellisiin ja ennaltaehkäiseviin keinoihin. Haluamme Nuorten Agenda 2030 -ryhmänä haastaa ajatusta siitä, miksi anonyymiteettiä yhä suojellaan verkkoympäristöissä. Väkivallan ehkäisy on helpompaa ja inhimillisempää kuin sen seurausten korjaaminen.

Miesten syrjäytymisriski

Pojat ja miehet ovat suurimmassa syrjäytymisvaarassa yhteiskunnassamme⁷. Esimerkiksi verkkoväkivallan taustalla on usein myös tekijän, pääsääntöisesti miehen, pahoinvointi. Tämä korostaa tarvetta sukupuolten epätasa-arvon juurisyihin

⁴ Elli Piirainen. 2025. Naisten ja miesten palkkaerot ovat jopa tuhansia euroja kuussa – Ylen ainutlaatuinen kone paljastaa oman alasi tilanteen. Yleisradio. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://yle.fi/a/74-20110973>

⁵ Plan International. 2020. Free to be online? Girl's and young women's experiences of online harassment. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://plan-international.org/publications/free-to-be-online/>

⁶ UN Women Suomi. 2023. Tuore kyselytutkimus: yhdeksän kymmenestä suomalaisnaisesta on kokenut seksuaalista häirintää. Viitattu: 28.4.2025. Saatavilla: <https://unwomen.fi/uutiset/yhdeksan-kymmenesta-naisesta-kokenut-hairintaa/>

⁷ Sosiaali- ja terveysministeriö. 2025. Hallituksen tasa-arvoohjelma 2024–2027. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8669-5>

puuttumiselle. Historiallisesti suuria tasa-arvon edistysaskeleita Suomessa on otettu lainsäädännön avulla. Tässä ajassa kulttuuriin, arvoihin ja asenteisiin kytkeytyvä muutos on sen sijaan entistä keskeisempää. Nuorten Agenda 2030 -ryhmä painottaakin koulujen ja oppilaitosten merkitystä tarvittavien asennemuutosten ja tunnetaitojen opettajana. Lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä yksilöiden tarpeet huomioivaan koulutusjärjestelmään tulisi panostaa rahallisesti nykyistä enemmän.

Erityisesti pojat ovat häviäjiä rapistuvassa suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Heidän oppimistuloksensa ovat vuosi vuodelta heikentyneet esimerkiksi lukutaidon osalta. PISA-mittausten perusteella sukupuolten välinen ero lukutaidossa on Suomessa OECD-maiden suurin⁸. Miesopettajien määrää tulisi kasvattaa tarjoamaan pojille luotettavia roolimalleja kouluihin ja tukemaan heidän elinikäistä innostusta oppimiseen.

Tasa-arvon keskeneräisyys

Sukupuolten välisessä tasa-arvossa on otettu paljon edistysaskelia, ja Suomea voidaan pitää globaalissa mittakaavassa tasa-arvon edelläkävijänä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että työ tasa-arvon eteen tulisi lopettaa. Nuorten kokemukset eivät vastaa muodollista tasa-arvoa, jonka väitetään pitkälti olevan jo saavutettu Suomessa. Sukupuolten välistä tasa-arvoa tuleekin rohkeasti edistää poliittisilla päätöksillä, joilla pyritään puuttumaan suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan epätasa-arvoisiin ongelma-kohtiin. Vain näin voidaan rakentaa hyvinvoivaa ja kukoistavaa yhteiskuntaa.

Tasa-arvoa peräänkuuluttaen
Nuorten Agenda 2030 -ryhmän puolesta

Emilia Luiro
Jenni Palukka
Jenni Halonen

⁸ Johanna Lahtela. 2022. Joka viides poika lukee heikosti – ero tyttöihin Suomessa OECD-maiden suurin. Tilastokeskus. Viitattu 28.4.2025. Saatavilla: <https://stat.fi/tietotrendit/blogit/2022/joka-viides-poika-lukee-heikosti-ero-tyttoihin-suomessa-oecd-maiden-suurin>